

ישראל קורצ'אק
اسرائيل تقرا كورچاك

אין זו בושה לטעות

בתוך : כללי החיים - כשרונות
יאנוש קורצ'אק, כתבים כרך ט, עמ' 78-79
תרגום : אורי אורלב

לא כל כך חשוב אם האדם יודע הרבה, אבל חשוב שידיעותיו מעמיקות, לא שידע בעל פה, אלא שיגבין, ולא שיגנינין אותו כל דבר קצת, אלא שמשהו מסים באמת יכבוש את לבו. נהוג לומר :

- חשוב כשיש משהו שממש אוהבים.

הרי היסטוריון אינו מהנדס, משורר אינו מתמטיקאי, רופא אינו אסטרונום.

אבל כל אדם חייב לדעת מה מתרחש בעולם ומה עושים אנשים אחרים. ויש דברים שבהתחלה נראים קשים ולא מעניינים, ורק אחר כך נוכחים לדעת כמה שהנושא מעניין. בכלל איזה מהות יש לאדם שעושה רק מה שצבא בקלות ונעים מיד מן ההתחלה?

בבית הספר תלמידים הססנים הרגישים לכבודם נפגעים מאוד. אחד כזה מעדיף לשתק מאשר להשיב תשובה שגויה. הם פוחדים להיות לצחוק. לפעמים די בהערה אחת מרשעת או אפילו חיוך, והוא כבר משתתק נבדף, חסר בטחון, אינו רואה כל טעם להמשיך.

- אני לא יודע.

אין זאת בושה לא לדעת, לטעות, לשכוח; האדם החכם ביותר יכול שלא להבין שאלה, יכול להשמיע איזו שטות. וכאן מיד צוחקים לו, ביקורת נוקבת, לעג. הרי משום כך כל אחד משתדל לחזור בדיוק כמו שכתוב בספר, ומתבנייש במחשבות מקוריות משלו. אולי משום כך יש כל כך הרבה העמדת פנים, וזיכרון טוב חשוב כל כך.

התלמידים שיש להם בראש שאלות רבות ותהיות משלהם נפגעים מאוד – ואלה מוזמנים להם כמו דבורים בפורת, ומפריעים להקשיב ולעקב אחרי הנעשה סביבם. לפעמים רק יכתבו חבור טוב, ואז אולי ישמעו שאלה של חשדנות :

- כתבת בעצמך או מישהו עזר לך?

כאשר סוף סוף הוא יכול להזכיר שאיננו טיפש ולא פזור נפש, שוב זוכה לעלבון – הרי משום כך הוא נשמר שלא לכתוב יותר מדי טוב, כדי ששוב לא יחשדו בו. אני מכיר מקרה של תלמיד שכותב פחות טוב במתבון.

- עכשיו יאמינו שלא העתקתי.

